

**Česká školní inspekce
Jihočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIC-584/20-C

Název	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Kaplice, Pohorská 86
Sídlo	Pohorská 86, 382 41 Kaplice
E-mail	info@geukaplice.cz
IČ	75050081
Identifikátor	651016029
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	PhDr. Zdeňka Lovčí
Zřizovatel	Jihočeský kraj
Místo inspekční činnosti	Pohorská 86, 382 41 Kaplice Linecká 368, 382 41 Kaplice
Termín inspekční činnosti	6. 10. 2020 – 8. 10. 2020

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle ustanovení § 174 odst. 2 písm. a), b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Kaplice, Pohorská 86, (dále škola), jejíž zřizovatelem je Jihočeský kraj, vykonává činnost střední školy, domova mládeže a školní jídelny. Školu navštěvují v převážné míře žáci z příhraniční oblasti.

Škola poskytuje střední vzdělání s výučním listem v oborech Strojní mechanik, Kuchař číšník, Mechanik opravář motorových vozidel, Opravář zemědělských strojů, nově Operátor skladování logistik (ve školním roce 2020/2021 nebyl otevřen) a střední vzdělání s maturitní zkouškou v oborech vzdělání Obchodní akademie a nově v nástavbovém oboru v denní formě Bezpečnostní služby. Místy poskytovaného vzdělávání jsou areály v Pohorské a Linecké ulici, vlastní restaurace Slovanský dům se sídlem Náměstí 41 a řada smluvních pracovišť.

K termínu inspekční činnosti navštěvovalo školu 194 žáků v deseti třídách, z toho 53 žáků ve čtyřletém a 26 v nástavbovém oboru s maturitní zkouškou, v oborech vzdělání s výučním listem se vzdělávalo 115 žáků. Naplněnost střední školy činí 29,8 % vzhledem k nejvyššímu povolenému počtu 650 žáků.

V domově mládeže, který poskytuje ubytování a výchovně-vzdělávací činnost žákům školy, bylo ubytováno 15 žáků (naplněnost 21,4 %).

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy po svém nástupu v roce 2018 musela řešit řadu důležitých organizačních záležitostí a změn. S ohledem na krátký čas ve funkci měla omezené možnosti uplatnit opatření ke zvýšení kvality rovnoměrně ve všech oblastech, určila si hlavní priority řízení školy. V aktualizované strategii rozvoje pro období 2020–2025 je důraz kladen především na vytváření kvalitních podmínek pro vzdělávání žáků v souladu s orientací školy a požadavky trhu práce. Škole se daří realizovat prezentaci svého zaměření na technické, ekonomické a gastronomické obory, stejně jako aktivní vyhledávání potenciálních zájemců o studium. Ve většině dalších oblastí však není strategie rozvoje rozpracována do dílčích kroků ani systematicky vyhodnocována.

Ředitelka při řízení využívá zejména každodenních kontaktů se svými zástupkyněmi a vedoucími učiteli, na něž účelně přenesla část kompetencí v oblasti vedení a kontroly práce pedagogů. Prostřednictvím tzv. studentského senátu se mohou podílet na chodu školy i zájemci z řad žáků. Elektronický informační systém sdílený pedagogy, žáky i zákonnými zástupci umožňuje výměnu informací mezi aktéry vzdělávání, celkové propojení informací a jejich sdílení mezi všemi pracovišti ale není plně funkční. Nastavený kontrolní systém není v praxi zcela efektivní. Chybí např. přijímání opatření na základě zjištění z hospitací, přičemž zpětná vazba poskytovaná pedagogickým pracovníkům je velmi obecná a nepřispívá ke zvyšování kvality poskytovaného vzdělávání. Nedostatečné vyhodnocování kvality výuky z hlediska efektivity použitých metod a forem práce či diferenciací práce žáků vzhledem k jejich schopnostem se výrazně projevila v části teoretické výuky. Školou předložená dokumentace vykazovala dílčí nedostatky, které byly v průběhu inspekční činnosti odstraněny.

K termínu inspekční činnosti zajišťovalo vzdělávání 35 pedagogických pracovníků včetně vedení školy a dvou asistentek pedagoga. Výrazná obměna pedagogického sboru, kdy řada nových vyučujících disponuje širšími profesními dovednostmi získanými ve firemní praxi, se pozitivně promítla do části výuky. Plán dalšího vzdělávání, který je vytvářen na základě podnětů učitelů a předmětových komisí, je vyhodnocován nepravidelně. Výběr vzdělávacích akcí je zaměřen především na podporu rozvoje odborných kompetencí pedagogů či společné vzdělávání, v některých hodinách teoretické výuky však bylo patrné, že v oblasti aktivizujících forem a metod výuky se vyučující vzdělávají minimálně. Práce předmětových komisí (sdružených po více předmětech) probíhá plánovitě, ale na rozdílné úrovni. Těžiště jejich činnosti spočívá v předávání organizačních informací, formální kontrole plnění

učebních osnov, přípravě odborných soutěží a sumarizaci výsledků vzdělávání žáků. Tato činnost ale nemá potřebný dopad na kvalitu vzdělávání.

Vedení školy usiluje o modernizaci materiálně-technického zázemí vzdělávání s ohledem na technický vývoj ve vyučovaných oborech i požadavky firem. Materiální podmínky postačují ke kvalitní přípravě žáků a absolventů. Zapojením do projektů spolufinancovaných Evropskou unií, podporujících praktické vyučování a jazykovou vybavenost žáků, škola zkvalitňuje podmínky pro realizaci školních vzdělávacích programů. Vybavení domova mládeže vykazuje nedostatky, které mají nepříznivý dopad na průběh zájmového vzdělávání. Praktické vyučování probíhá ve vlastních prostorách školy, včetně školní restaurace, i na smluvních pracovištích partnerských firem, kde žáci pracují se strojním a technologickým vybavením v reálných podmínkách.

Škola posílila zajištění bezpečného prostředí kamerovým systémem, vstupy do školních budov jsou technicky zabezpečeny proti vniknutí cizích osob. Pedagogičtí pracovníci poskytují žákům nezbytné informace o zásadách bezpečnosti a ochrany zdraví, zajišťují nad nimi dohled a odpovídajícím způsobem evidují případné školní úrazy. Školní stravování škola zajišťuje ve vlastní školní jídelně a ve školní jídelně-výdejně. Žáci ubytovaní v domově mládeže mají zajištěné celodenní stravování.

Spolupráce s partnery je stěžejním činitelem, který výrazně přispívá k posílení kvality podmínek a průběhu středního vzdělávání a k naplňování školních vzdělávacích programů, zejména v oblasti odborných kompetencí žáků v souladu s profilem absolventa. Nejdůležitější je spolupráce se sociálními partnery, u kterých se uskutečňuje praktická výuka žáků. Významným pozitivem je rovněž propagační a náborová činnost realizovaná pro základní školy. Přínosem je vynikající součinnost s městem Kaplice i se zákonnými zástupci žáků.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Průběh vzdělávání byl sledován napříč obory vzdělání, v teoretickém i praktickém vyučování. Veškeré sledované hodiny provázela příjemná a přátelská atmosféra a většinou byly dobře připraveny. V teoretickém vyučování zpravidla převládala málo efektivní frontální výuka založená na předávání hotových informací, která nevedla k aktivizaci žáků. Ve většině hospitovaných hodin byly vhodně využity mezipředmětové vztahy a propojení s praktickými znalostmi. Názorné učební pomůcky a didaktická technika byly využívány v rozdílné míře a kvalitě, digitální technika zejména k prezentaci textu. Zvolené organizační formy i využívané metody výuky postrádaly zpravidla pestrost a poskytovaly žákům jen malý prostor pro rozvoj kritického myšlení a gramotností. Zapojit žáky do diskuze se dařilo jen v malé části výuky. Poskytovaná zpětná vazba žákům o míře zvládnutí učiva měla nejčastěji podobu krátké pochvaly či opravy chybné odpovědi. Vedení k reflexi vlastního učení bylo zaznamenáno pouze ojediněle. V hodinách matematiky a cizích jazyků se učitelům dařilo zařazovat aktivity rozvíjející postoje žáků a diferencovat náročnost podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků či stupně pokročilosti. Závěry hodin v řadě případů nebyly směřovány ke shrnutí učiva a evaluaci, byly učiteli zhodnoceny jen formálně nebo nebyly zhodnoceny vůbec.

V hospitovaných hodinách cizích jazyků byla zaznamenána vesměs velmi dobře zorganizovaná výuka vedoucí k aktivizaci žáků. K tomu bylo využito střídání forem a funkční používání pracovních listů. Efektivita této výuky byla mnohem vyšší v oboru vzdělání obchodní akademie. V druhém ročníku jednoho z oborů s výučným listem byly zjištěny slabé znalosti žáků v důsledku distanční výuky v předchozím školním roce.

Vyučující v odborném vzdělávání účelně propojují teoretickou výuku s praktickým využitím znalostí a dovedností. Vhodně byly zařazovány praktické ukázky, modely, příklady z praxe a odkazy na odbornou literaturu. Žáci byli vedeni k používání správné terminologie, v případě praktických činností také k pochopení zásad technologických postupů a dodržování bezpečnostních předpisů. Ve sledovaných hodinách teoretického odborného vzdělávání byly zvolené metody a formy práce většinou efektivní, využívaly zvýšenou motivaci žáků a jejich zájmy. Rozvoj podnikatelských kompetencí žáků 2. a 3. ročníku obchodní akademie významně podporují tzv. JA firmy. V rámci jejich činnosti jsou díky účinnému propojování jednotlivých odborných ekonomických předmětů aktivně rozvíjeny obchodní dovednosti a znalosti žáků i jejich schopnost spolupracovat v týmu.

Průběh odborného výcviku sledovaný na vybraných pracovištích napříč hospitovanými obory měl odpovídající odbornou úroveň. Rozsah pracovních činností, kvalita nástrojů a přístrojů a schopnost žáků pracovat ve skupině i samostatně byly na dobré úrovni. Z přímého pozorování bylo patrné, že si žáci při získávání odborných dovedností systematicky osvojují technologické postupy nezbytné pro zdárné uplatnění v budoucí praxi. Většina navštívených hodin obsahovala zpětnovazební aktivitu mezi vyučujícím a žáky.

Ve třídách bylo vzděláváno společně s ostatními žáky i pět žáků s potřebou podpůrných opatření. Škola k nim uplatňuje rovný přístup a jejich speciální vzdělávací potřeby kompenzuje podpůrnými opatřeními 2. až 4. stupně. Výsledkem práce asistentek pedagoga bylo aktivní zapojení těchto žáků do všech činností uskutečňovaných v rámci vzdělávacího procesu.

Ubytovaným žákům je denně zajištěn časový prostor pro přípravu na vyučování, dle potřeb je jim také poskytována možnost individuálního doučování. Vychovatelky v rámci prevence rizikového chování nabízejí ubytovaným volnočasové aktivity, které vycházejí z celoročního plánu akcí a zahrnují především různé sportovní či herní činnosti.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Pravidla pro průběžné i celkové hodnocení výsledků vzdělávání jsou srozumitelně nastavena ve školním řádu. Informace o výsledcích vzdělávání jsou zákonným zástupcům přístupné v elektronické databázi a při konzultačních dnech. Ke zjišťování výsledků vzdělávání žáků je využíváno zejména písemné a ústní zkoušení, hodnoceny jsou domácí úkoly, aktivita žáka a dovednosti při praktické výuce. Využitelnou zpětnou vazbu získává škola i od spolupracujících firem, u kterých žáci absolvují praktické vyučování. Vlastní hodnocení škola systematicky neprovádí.

Individuální a skupinové výsledky vzdělávání jsou pravidelně sledovány na jednáních pedagogické rady a měsíčních provozních poradách formou přehledů za jednotlivé třídy. Vedení školy ani předmětové komise výsledky dále podrobněji neanalyzují, nedaří se stanovit všechny reálné příčiny neúspěchu žáků jako východisko pro předcházení školní neúspěšnosti. U přijímaných opatření ke zlepšení je jen dílčím způsobem vyhodnocován jejich dopad a efektivita. Podpora žákům, kteří nedosahují očekávaných výsledků, je poskytována formou konzultací a doučování v maturitních předmětech hrazeného z tzv. šablon.

Celkový průměrný prospěch tříd v oborech vzdělání s výučním listem se pohybuje od hodnoty 2,4 až 3,1, u závěrečné zkoušky 3,08. Výsledky vzdělávání žáků jsou tedy spíše slabší, ale korelují se sociálním složením tříd a studijními předpoklady žáků. Třídy obchodní akademie dosahují lepších průměrných výsledků v rozmezí 1,7 až 1,9. Při porovnání výsledků společně části maturitní zkoušky v roce 2019 a 2020 se však většina žáků zhoršila

oproti hodnocení v 1. a 2. pololetí o jeden až dva stupně. To ukazuje, že průběžné hodnocení v daném období neodráží reálné znalosti žáků, resp. také že systém průběžného hodnocení nebyl ve vztahu k očekávaným výsledkům vzdělávání nastaven optimálně.

Škola vykázala ve společné části maturitní zkoušky v roce 2020 hrubou neúspěšnost ve výši 16,66 % (podíl žáků, kteří zkoušku nekonali a neuspěli, k počtu přihlášených žáků), tj. z celkového počtu 12 přihlášených žáků posledního ročníku neuspěli dva žáci v řádném ani prvním opravném termínu. V roce 2019 to byl 1 žák ze 12 přihlášených. Při srovnání průměrných výsledků středních škol ekonomických oborů vzdělání ve společné části maturitní zkoušky dosahuje škola horších výsledků. Za jednu z příčin neúspěchu žáků škola považuje zvýšenou absenci a vysokou míru neomluvené absence, což platí zejména pro žáky ve vzdělávacích oborech s výučním listem. Ve školním roce 2019/2020 bylo uděleno celkem 38 snížených známek z chování. Nedostatky se škola snaží eliminovat pohovory se žáky a projednáním ve výchovné komisi s jejich zákonnými zástupci.

Přestože je počet hodin zejména neomluvené absence poměrně vysoký, podařilo se neúčast ve vyučování za poslední tři školní roky snížit z 19,70 % na 5,68 %. Účinným opatřením je pravidelná měsíční kontrola, pohovory se žáky, bezodkladné kontaktování zákonných zástupců, v případě potřeby přistupuje škola k projednávání problému výchovnou komisí. Škola vykazuje značný úbytek žáků během studia. Tento podíl žáků, kteří ve škole zahájí vzdělávání a úspěšně jej v daném formě vzdělávání dokončí závěrečnou nebo maturitní zkouškou, činí 50–60 %. Ředitelka školy uvádí jako příčinu tohoto jevu sociální zázemí žáků.

Vysokou motivaci k dosahování lepších vzdělávacích výsledků představuje stipendijní program města Kaplice a místní spolupracující firmy. Žáci mohou získat náborové nebo prospěchové stipendium. V druhém pololetí školního roku 2019/2020 byla stipendia vyplacena celkem sedmi žákům oborů vzdělání s výučním listem a 29 žákům obchodní akademie. Motivaci žáků pro zvolený obor škola podporuje vysíláním žáků do odborných soutěží. Od školního roku 2020/2021 si žáci začínají vést profesní portfolio dosažených kompetencí. Uplatnění absolventů škola aktuálně nesleduje.

Oblast výchovného poradenství je kvalitně zajišťována výchovnou poradkyní, která vypracovává plány pedagogické podpory a na základě jejich pravidelného vyhodnocování je následně navrhován další postup. Činnost výchovné poradkyně významně přispívá ke zvyšování kvality v oblasti společného vzdělávání. Evidence žáků s diagnostikovanými speciálními vzdělávacími potřebami je vedena systematicky, účelně zpracovaný program poradenských služeb ve škole a související materiály jsou funkčními dokumenty pro dosažení stanovených cílů. Výchovná poradkyně komunikuje se zákonnými zástupci, školskými poradenskými zařízeními a dalšími institucemi, ostatním pedagogům poskytuje metodickou podporu v oblasti společného vzdělávání. Efektivita postupů navrhovaných školskými poradenskými zařízeními je školou pravidelně vyhodnocována. Odpovídající pozornost je věnována prevenci rizikového chování. Školní metodická prevence iniciuje činnosti zaměřené na vytváření zdravých vztahů v rámci školního kolektivu. Škola realizuje funkční aktivity při výuce či formou besed, přednášek, školních projektů a charitativních akcí.

Závěry

Vývoj školy

- K 1. 11. 2018 nastoupila nová ředitelka
- K 1. 9. 2019 došlo ke změně názvu školy
- Proběhla generační obměna asi třetiny pedagogického sboru
- V roce 2016 byl z rejstříku školy a školských zařízení vymazán nastavbový obor Podnikání a v roce 2019 studijní obor Gymnázium
- V rámci obchodní akademie bylo zavedeno jako jediné v Jihočeském kraji inovativní zaměření na logistiku a turismus

Silné stránky

- Efektivní spolupráce školy s vnějšími partnery významně zvyšuje motivaci žáků ke vzdělávání a usnadňuje jejich další profesní orientaci.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- V části teoretické výuky chybí uplatňování účinnějších vzdělávacích strategií. Tato skutečnost u části žáků negativně ovlivňuje dosahování některých klíčových kompetencí.
- Škola soustavně nesleduje úspěšnost žáků při ukončování vzdělávání a v dalším vzdělávání ani neprovádí důslednou analýzu jejich výsledků.
- Materiální podmínky v domově mládeže omezují možnosti celistvého rozvoje osobností žáků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zaměřit činnost vedení školy na aktuální legislativní změny, důsledně je implementovat do dokumentace a uplatňovat je v reálném provozu školy.
- Zvýšit účinnost kontrolních mechanismů, zefektivnit zaměření hospitační činnosti a její zjištění využít ke zkvalitnění výuky.
- Vyhodnocovat dosažené výsledky vzdělávání žáků, cíleně s nimi pracovat, přijímat opatření směřující ke zkvalitňování výsledků žáků a ke snižování jejich neúspěšnosti u maturitní zkoušky.
- Systematicky sledovat uplatnění a úspěšnost žáků v dalším vzdělávání a pracovat s těmito informacemi v rámci činnosti kariérního poradenství.
- Diferencovat požadavky podle schopností a dovedností žáků, zaměřit se na zefektivnění forem a metod práce.
- S ohledem na potřeby školy zapojit více pedagogických pracovníků do dalšího vzdělávání zejména v oblasti aktivizujících forem a metod výuky, posílit v tomto směru činnost předmětových komisí.
- Zefektivnit činnost předmětových komisí v oblasti přijímání účinných opatření zaměřených na zkvalitňování průběhu a vyhodnocování výsledků vzdělávání žáků.
- Vyžít ve větší míře osvědčených nástrojů pro externí hodnocení a systémově provádět také vlastní hodnocení školy.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina ze dne 13. 9. 2005, ve znění pozdějších dodatků
2. Jmenování ředitelky školy, účinnost 1. 11. 2018
3. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení platný k termínu inspekční činnosti
4. Školní vzdělávací program pro obor vzdělání s výučním listem Mechanik opravář motorových vozidel, platnost od 1. 9. 2020
5. Školní vzdělávací program pro učební obor vzdělání s výučním listem Strojní mechanik, platnost od 1. 9. 2020
6. Školní vzdělávací program pro učební obor vzdělání s výučním listem Opravář zemědělských strojů, platnost od 1. 9. 2020
7. Školní vzdělávací program pro učební obor vzdělání s výučním listem Kuchař - čišník, platnost od 1. 9. 2020
8. Školní vzdělávací program pro učební obor vzdělání s výučním listem Operátor skladování logistik, platnost od 1. 9. 2020
9. Školní vzdělávací program obchodní akademie, platnost od 1. 9. 2019
10. Školní vzdělávací program domova mládeže, platnost od 1. 9. 2019
11. Školní řád, platnost od 29. 9. 2020
12. Organizační řád školy, platnost od 1. 7. 2020
13. Výroční zprávy za školní roky 2018/2019, 2019/2020
14. Školní matrika
15. Dokumentace výchovného poradenství
16. Vnitřní řád domova mládeže, platnost od 1. 3. 2019
17. Správní rozhodnutí 2019/2020, 2020/2021
18. Záznamy z pedagogických rad 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021
19. Třídní knihy 2019/2020 a 2020/2021
20. Zápisy metodických komisí 2019/2020, 2020/2021
21. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků 2019/2020, 2020/2021
22. Dokumentace školní jídelny
23. Dokumentace týkající se oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví včetně knihy úrazů
24. Rozvrh hodin pro školní rok 2020/2021
25. Zápisy kontrolní a hospitační činnosti 2019/2020, 2020/2021
26. Účetní dokumentace 2019/2020

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Jihočeský inspektorát, Dukelská 23, 370 01 České Budějovice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.c@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční

zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Ivan Bartoš, Ph.D., školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu	Mgr. Ivan Bartoš, Ph.D. v. r.
PaedDr. Martina Baarová, školní inspektorka	PaedDr. Martina Baarová v. r.
Mgr. Bc. Jana Cipínová, školní inspektorka	Mgr. Bc. Jana Cipínová v. r.
Mgr. Renata Pechoušková, školní inspektorka	Mgr. Renata Pechoušková v. r.
Bc. Marie Řežábková, kontrolní pracovnice	Bc. Marie Řežábková v. r.
Ing. Petr Káninský, odborník v technických oborech	Ing. Petr Káninský v. r.

V Českých Budějovicích 31. 10. 2020

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

PhDr. Zdeňka Lovčí, ředitelka školy	PhDr. Zdeňka Lovčí v. r.
-------------------------------------	--------------------------

V Kaplici dne 6. 11. 2020